

عنوان مقاله:

توجیه فلسفی جایجایی مجازات با اقدام تامینی در واکنش به جرم

محل انتشار:

هفتمین کنفرانس ملی افق های نوین در علوم انسانی، اقتصاد، کارآفرینی (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسندگان:

علی یاری خواه - پژوهشگر دکتری تخصصی حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه تهران

محمد قاید - پژوهشگر دکتری تخصصی حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی

خلاصه مقاله:

از قدیمی ترین نظریه هایی که برای توجیه مجازات مطرح شده این نظریه هست که هدف مجازات را تشفی خاطر بزه دیده و حصول رضایت باطنی برای او و بستگانش در نظر گرفته است. در توجیه این نظریه میتوان گفت، مبنای آن روحیه انتقام جویی بشر است و برخی حقوقدانان معتقدند که مبنای اولیه رشته حقوق جزا از حقوق انتقام خصوصی می باشد. برخی از حقوقدانان مسایلی همچون ایجاد هراس در مجرم، ورود آزار و آسیب بر او، تحقیر بزهکار و جبران ضرر و زیان ناشی از جرم را تحت عنوان ویژگی های مجازات نه اهداف مجازات بررسی کرده اند و معتقدند که خصوصیات مجازات ها جوهر ذاتی آنها را تشکیل میدهد و از اهداف آنها بایستی تفکیک شوند و نظریه جبران خسارت از مواردی است که بین هدف و خصوصیت مختلط شده است یعنی بیشتر نتیجه مجازات است تا جوهر آن. جامعه یا مظهر اقتدار آن یعنی دولت، وظیفه دارد از طریق برخورد با متجاوزین با این پدیده شوم مبارزه کند و برقراری قوانین و مقررات کیفری یکی از شیوه هایی است که از همان بدو پیدایش جوامع متمدن، بعنوان سازوکاری برای این مبارزه مطرح بوده است. در نظریه هایی که مورد بررسی قرار گرفتند تاکید بیشتر بر بزه دیده و جامعه بود ولی در نظریه سزادهی، اجرای عدالت، نقش اخلاقیکیفر یا مکافات عمل، تاکید بر عمل ارتكابی یعنی جرم قرار دارد. در این نظریه پیشرفت و تحول نسبت به اندیشه انتقام جویی بهخوبی مشهود است. زیرا هدف، نابودی یا تحقیر و زبون ساختن بزهکار نیست. شخص مجرم فقط به اندازه ستمی که انجام داده باید مجازات را تحمل کند. البته در این تئوری نیز جامعه و ضرورت جبران نظم مختل شده آن از طریق مجازات مطرح شده است. در مورد پیشگیری عمومی، کیفر تحمیلی باید برای دیگران یک درس و الگوی نجات بخش (ارعاب انگیزی عمومی، عبرت آموزی عمومی) محسوب شود و در مورد پیشگیری خصوصی باید کوشش کرد تا مجرم چه از طریق تهدید (ارعاب انگیزی فردی) و چه از طریق اصلاح و بازسازی اجتماعی، دیگر مرتکب جرایم جدید نشود. مقتضای جامعه صحیح و زندگی جمعی سالم، مشارکت اجتماعی همه مردم در امور جامعه است و هرکسی بخواهد از منافع اجتماع زندگی جمعی بهره مند گردد، بایستی سهم و نقش خود را در جامعه به خوبی انجام دهد و به قوانین و مقررات که شیرازه نظام اجتماعی است و رعایت آنها وسیله ای است برای تامین امنیت افراد و حفاظت از منافع آنان احترام بگذارد، درغیر اینصورت حقدار از منافع جامعه بهره مند گردد. بازدارندگی عمومی به این معنا است که اجرای مجازات درباره مجرم و ایجاد ترس در توده مردم مانع از آن خواهد شد که دیگر افراد جامعه همان جرم یا جرمی را با همان ویژگی ها در آینده مرتکب شوند و این امر موجبات کاهش جرم را فراهم می نماید. علیرغم همه کوشش هایی که در اصلاح زندانها صورت گرفت ولی باتوجه به افزایش مستمر بزهکاری و نیز رشد شدید نرخ وحشتناکترار جرم، این نتیجه به دست آمد که نظام زندانها مطلوب نبوده و زندان به جای مداوا و اصلاح، افراد را فاسد میکرده است.

کلمات کلیدی:

مجازات، مجرم، بزهکار، بزه دیده، جبران خسارت، پیشگیری، کیفردهی، اصلاح و بازپروری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1992816>

